

Dünya dardır ve sıkıcıdır

Edirne'den bir okuyucumuz: "On Yedinci Lem'a'nın 14. Notasının 3. Remzinin son paragrafında bahsedilen, 'Madem böyledir; hazer et. Dikkatle bas. Batmaktan kork. Bir lokma, bir kelime, bir dane, bir lem'a, bir işarette, bir öpmekte batma' cümlesinde ne anlatılmak istenmektedir?"

On Yedinci Lem'a'nın On Dördüncü Notasının Üçüncü Remzi, insanın çok ince, çok derin, ulaşılamayan, tanımlanamayan, elle tutulamayan bir yanına ulaşıyor, elle tutuyor, nazara veriyor ve insanın, dikkat etmediğinde, o tanıyamadığı garip halinde ve keşfedemediği acip duygusunda boğularak batabileceğine dikkat çekiyor; insanı uyarıyor.

İnsan kendisini tanısin, tanımasın; her yönüyle derinliği olan bir varlıktır. Yaşadığı hiçbir hatırayı gerçekte unutmaz. Tattığı hiçbir acının izini hafıza arşivinden silemez. Tattığı hiçbir lezzetin hatırasını dimağından çıkaramaz. İnsan ne geçmişini ve mazarını unutabilir; ne geleceğe dayalı ümit ve emellerinden vazgeçebilir. Bazen lâf olsun diye söylenmiş bir tek kelime, ona, geçmişinde iz bırakan bir hatıra sayfasını açar ve insan âdeta aynı olayı tekrar yaşar.

Kimi zaman küçük şeyler, büyük haramlara kapı açarlar. Ondandır ki din, mide bulandıran küçük şeylere "mekruh" demiştir. İnsan, "Bir damladan, bir noktadan ne olacak" der, takvayı esas tutmaz, kendini sakınmaz; ama ne acıdır, az sonra öyle bir dalga gelir ki, onu haram denize çeker, boğar, bütün hayatını mahveder.

Bazen de farklı bir yapıya ve karaktere sahip olduğunu ileri bir yaşta, hiç beklemediği bir "an içinde" keşfeder insan. Bu an, zamanın çok küçük, zerre gibi bir parçasıdır ve insanın bütün dünyasını değiştirecek güçtedir. Allah nelere kadir değildir ki?

Bir cam parçası, nasıl, gökyüzünü güneşiyle ve yıldızlarıyla birlikte içine alabiliyorsa; incir çekirdeği kadar bir hafıza kuvvesi, nasıl, bütün ömürdeki yaşanmış hayat hallerini kuşatabiliyorsa; gökyüzündeki her bir kara delik, nasıl dev küreleri ve dev ölü yıldız enkazlarını yutabiliyorsa; çok büyük ve çok önemli hatıralar da bazen umulmadık bir kelimenin, beklenmeyen bir işaretin büyüğü kucağında gizliden

oturuyor olabilir ve bir tek işaret ilgili kişiyi çok farklı bir duygu yoğunluğuna götürebilir, ruhunda bir fırtına estirebilir. Meselâ birdenbire facia getirebilir, birdenbire huzura gark edebilir, birdenbire kriz verebilir, birdenbire kalp sektesine sebep olabilir, birdenbire ölüm getirebilir, birdenbire hayat kurtarabilir.

Böyle, insanın hayatını alabora eden şey, eğer bir helâl lezzet, bir meşrû heyecan ve bir mâsûm hâtıra ise hiç mesele yok. Fakat yine de, insanın başına neler açacağı bilinmez. Meselâ, askerde; arkadaşının ağzından alelusul dökülveren söz gelişi “ateş” sözcüğü, avcı hattında, bütün dikkatiyle hedefe kilitlenmiş bir er için, çok hasret duyduğu annesinin ocak başındaki muhterem ve müşfik tavırlarına şimşek gibi bir pencere açabilir, hayâlî bir intikal sağlayabilir. Bu öyle bir penceredir ve öyle bir intikaldir ki, erin bütün dikkatini dağıtır ve belki de düşmana kendisini hedef eder. Ya da, çok stratejik bir alanda, tam kritik bir esnada düşmanı gözden kaybetmesine sebep olur.

Peki; âhiretin ebedî ve cazibeli hayatı karşısında, oldukça geçici, sığ, itici ve hızlı bir seyirle tükeniveren ve bir “zerrecikten” ibâret olan dünya hayatının insan kalbinde oturduğu “konuma” ne demeli? Peygamberlerin ve vahyin doğru haberleri bütün kulaklarda yankılanırken; bu “hayâlî zerreciğin”, o “dev hakikî hayatı” yutmasını nasıl izah edersiniz? Bunun ona tercih edilmesi hangi akla sığar?

Oysa aslında insan dünyaya sığışamıyor; zindanda boğazı sıkılmış bir adam gibi “of!” “of!” deyip duruyor. Çünkü dünya insana kâfi gelmiyor. İnsan hakikî bir hayat, ebediyet arıyor. Fakat aradığını dünyada zannediyor ve yanlış kapı çalıyor! Aradığının âhirette olduğunu söylediğinizde, ölümden korkuyor ve kendisini bir hatıraya, bir ışığa, bir kelimeye, bir taneciğe, bir işarete, bir öpmeye; sözün kısası, bir “dünyacığa” hapsediyor. Ama o “dünyacıkta” yerleşemiyor. Çünkü kalbi âhireti istiyor. Bundandır ki her ibadet, insan kalbine sonsuz bir huzur ve doyumsuz bir lezzet veriyor.

On Yedinci Lem’a’nın On Dördüncü Notasının Üçüncü Remzinden; insanın hayatı boyunca imtihan içinde olduğuna, hayâtı boyunca bütün dikkati ve yoğunluğu ile aklının “başında” olması gerektiğine, zerrecik bir dünya için ebedî bir âhîret hayatını boğmaması gerektiğine, bütün ümitleri konusunda yalnız Allah’a güvenmesinin ve bütün korkularını bir yana bırakıp yalnız Allah’tan korkmasının önemine; aksi takdirde çok küçük şeylerin, insanın dünya-âhîret dev hayatını boğup mahvedebileceğine işâret edildiğini görüyoruz.

Anlaşıyor ki, insan, bir sırat köprüsünde duruyor.